

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE STARE BOGACZOWICE NA LATA 2019 – 2021

Stare Bogaczowice 2019

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny.

Rodzina jest najbardziej stabilnym dla dziecka punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze psychicznej, jak i materialno-bytowej. Rodzina, która jest funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem wypełnia swoje zadania, stanowi dla swoich członków, a przede wszystkim dla dzieci, źródło poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości.

Nawet niewielkie zaburzenie może powodować w rodzinie destabilizację. Destrukcyjne przerwanie łańcucha więzi rodzicielsko-opiekuńczych prowadzi do zakłóceń relacji międzyludzkich. Osłabienie rodziny zarówno w sferze więzi rodzinnych, jak i w sferze materialno-bytowej wymaga podjęcia stosownych kroków ze strony państwa. Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Rosnące zagrożenia wywierają potrzebę tworzenia programu wspierania rodziny, która to stanowi „podstawowe środowisko życia i wychowania młodego pokolenia”. Wspieranie rodziny to jednocześnie rozwój i wspieranie społeczności lokalnej. W związku z tym Gmina Stare Bogaczowice od lat prowadzi działania pomocowe dla rodzin z dysfunkcjami, które wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagoga szkolnego, pracowników przychodni medycznej, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania powinny koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy. Obowiązek ten wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 998 ze zm.). W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji.

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Stare Bogaczowice na lata 2019-2020.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Gminnego Programu Wpieranania Rodziny są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 1508 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 998 ze zm.),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 1076 ze zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015r. poz. 1390),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2018r. poz. 2137 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm.).

III. DIAGNOZA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA GMINY STARE BOGACZOWICE

Gmina Stare Bogaczowice położona jest w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie wałbrzyskim. W skład gminy wchodzi 8 sołectw: Stare Bogaczowice, Nowe Bogaczowice, Gostków, Chwaliszów, Cieszów, Struga, Lubomin, Jabłów.

Jak wynika z danych Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Stare Bogaczowice wg stanu na dzień 31 grudnia 2018r. obszar Gminy zamieszkuje 4124 mieszkańców, wśród których: 2103 stanowią kobiety, natomiast 2021 mężczyźni.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Stare Bogaczowice zameldowanych na pobyt stały

Sołectwo	Liczba mieszkańców
1. Stare Bogaczowice	1 279
2. Struga	847
3. Chwaliszów	472
4. Jabłów	384
5. Gostków	373
6. Lubomin	343
7. Cieszów	269
8. Nowe Bogaczowice	157
	ogółem 4 124

Do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny przyjęto analizę danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach.

Z analizy udzielonych świadczeń w latach 2016 - 2018 wynika, że z pomocy systemu pomocy społecznej korzysta średnio 109 rodzin z terenu naszej gminy będących w trudnej sytuacji życiowej, które nie są w stanie pokonać swoich trudności życiowych własnym działaniem. Zadaniem pomocy społecznej jest m.in. przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń. Poniższe tabele przedstawiają liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz rodzaj udzielanej pomocy dla klientów GOPS ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi.

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2016 -2018

Rok	Rodziny ogółem	Rodziny z dziećmi	w tym rodziny z:				Ogółem dzieci w rodzinach
			1 dzieckiem	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	
2016	112	47	12	21	13	1	97
2017	115	45	12	18	13	2	95
2018	106	40	12	14	13	1	83

Źródło: Dane statystyczne OPS Stare Bogaczowice

Z analizy powyższych danych zawartych w tabeli 2 można stwierdzić, że na przestrzeni lat 2016 – 2018 zauważa się spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, podobnie rzecz ma się z ilością rodzin posiadających dzieci i korzystających z pomocy społecznej. Wynika to ze zwiększenia możliwości rodzin do nabycia uprawnień do pobierania świadczeń rodzinnych na dzieci, wprowadzenia Programów Rodzina 500+ oraz „Dobry Strat”, a tym samym poprawę warunków bytowych rodzin. Rodzaj świadczeń oraz ich ilość w 2018 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Wydatki na świadczenia rodzinne (finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa) oraz liczba świadczeń w 2018r.

L.p.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota
1.	Zasiłki rodzinne	2 421	281 110
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	919	120 817
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	1 226	193 767
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	162	238 702
5.	Specjalny zasiłek dla opiekunów	14	7 480
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	24	24 000
7.	Świadczenie rodzicielskie	150	141 738
8.	Razem	4 916	1 007 614

Źródło: dane własne GOPS

Tabela 4. Wydatki na Świadczenie wychowawcze oraz liczba zrealizowanych świadczeń w 2018 roku

Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń	Kwota świadczeń
Świadczenie wychowawcze w pełnej wysokości	4 416	2 208 000
Świadczenie wychowawcze podzielone (art. 5 ust. 2 ustawy)	17	3 979,1
Świadczenia wypłacone w ramach koordynacji SZS	36	1 800
RAZEM	4 469	2 229 979,1

Źródło: dane własne GOPS

Tabela 5. Wydatki na świadczenie Dobry Start oraz liczba zrealizowanych świadczeń w 2018 roku

Rodzaj świadczenia	Liczba wniosków	Ilość świadczeń	Kwota
Świadczenie Dobry Start	348	478	143 400

Źródło: dane własne GOPS

Wyżej wymienione świadczenia w znaczny sposób wpłynęły na jakość życia rodzin z dziećmi w Gminie Stare Bogaczowice oraz większą możliwość zaspokajania przez nich swoich potrzeb życiowych.

Z analizy sprawozdań GOPS wynika, że zwiększenie liczby świadczeń dla rodzin, w pośredni sposób ma wpływ na zmniejszenie się liczby świadczeniobiorców ośrodka.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych pomocą finansową i niefinansową GOPS w roku 2018

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach			
	Rok	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich formę, rodzaj, liczbę oraz źródło finansowania)		149	161	145	112	115	106	268	259	268
w tym:										
świadczenia pieniężne		87	101	86	84	92	79	169	198	146
świadczenia niepieniężne		63	63	63	38	39	29	148	137	128
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych (bez względu na ich formę, rodzaj, liczbę)		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych (bez względu na ich formę, rodzaj, liczbę)		149	161	145	112	115	106	265	259	233
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej ogółem		x	x	x	48	48	45	18	113	90
w tym:		x	x	x	6	4	3	10	9	5
wyłącznie w postaci pracy socjalnej										
Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny		x	x	x	15	23	4	18	23	4

Źródło: Dane statystyczne OPS Stare Bogaczowice

Jak obrazuje powyższa tabela dominującą formą pomocy oferowaną przez GOPS w Starych Bogaczowicach są świadczenia pieniężne. Na przestrzeni ostatnich lat ponad 60% przyznawanej pomocy mieszkańcom gminy stanowiły zasiłki w formie finansowej. Wysokość oraz cel na jaki zostały przyznane uzależniony był od indywidualnej sytuacji osób lub rodzin oraz zgłoszonych i zidentyfikowanych podczas wywiadu środowiskowego potrzeb klientów.

Rodziny z terenu Gminy Stare Bogaczowice w 2018 roku skorzystały z pomocy finansowej i niefinansowej w m.in. w następujących formach:

1. zasiłków celowych 74 rodziny,
2. zasiłków okresowych 22 rodziny,
3. zasiłków stałych 29 rodzin,
4. usług opiekuńczych 8 rodzin,
5. pomoc żywnościowa (w formie produktów żywnościowych wydawanych przez pracowników OPS) w ramach Programu Operacyjnego „Pomoc żywnościowa 2014-2020” ponad 150 rodzin,

6. dożywianie dzieci w szkole 31 rodzin, zasiłki celowe na dożywianie w ramach programu 39 rodzin,
7. stypendia szkolne od stycznia do czerwca 2018 roku 16 rodzin – 29 dzieci, od września do grudnia 2018 roku 16 rodzin – 34 dzieci.

Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w roku 2018 były: długotrwała choroba 80, ubóstwo 73, niepełnosprawność 50, bezrobocie 38, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 20, alkoholizm 18. Występowanie powyższych problemów w rodzinach prowadzić może do zaburzenia jej prawidłowego funkcjonowania, dlatego tak niezbędne jest zapewnianie dostępu do kompleksowych usług i realizowanie działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Z analizy sprawozdań wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin z Gminy Stare Bogaczowice na różnych płaszczyznach.

Tabela 7. Wybrane powody trudnej sytuacji życiowej

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
	razem	106	233
1.	DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	80	156
2.	UBÓSTWO	73	165
3.	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	50	82
4.	BEZROBOCIE	38	99
5.	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	20	66
	W TYM:		
	RODZINA NIEPEŁNA	14	38
	RODZINA WIELODZIETNA	5	25
6.	ALKOHOLIZM	18	29
7.	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	18	82
8.	WIELODZIETNOŚĆ	13	64

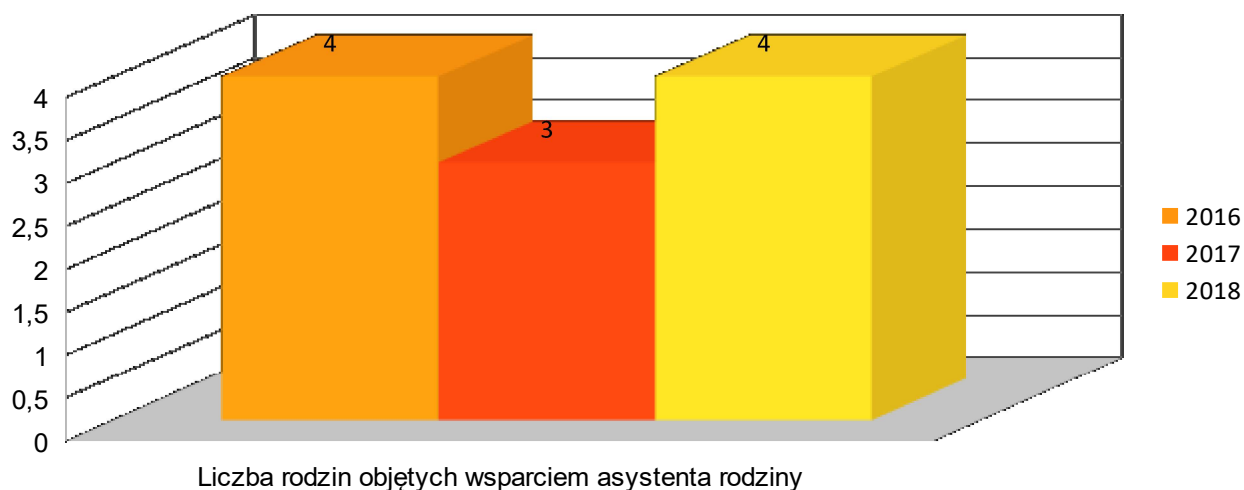
Źródło: Dane statystyczne na podstawie Systemu Pomost za 2018r.

Z powyższych danych wynika, iż większość tych problemów społecznych w coraz większym stopniu wpływa negatywnie na sytuację mieszkańców gminy. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Zaniechanie działań wobec rodzin,

które znalazły się w trudnych sytuacjach życiowych takich jak: uzależnienia, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych oraz różnego rodzaju negatywne zdarzenia może doprowadzić do degradacji rodziny. Wskazane problemy społeczne w sposób pośredni bądź bezpośredni rzutują na funkcjonowanie rodzin. Skutkiem ich może być: rozpad więzi rodzinnych, agresja czy przemoc.

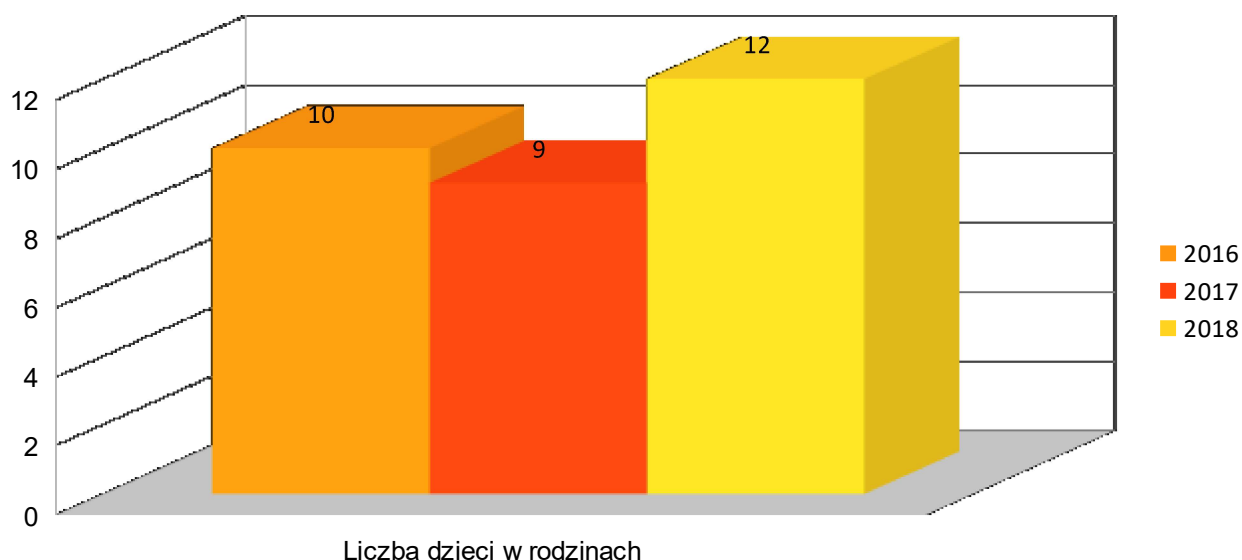
W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem pieczy zastępczej i umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną. Z danych Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie w Wałbrzychu wynika, że do końca 2018 roku pieczę zastępczą było objętych 6 dzieci z terenu naszej gminy, w tym 6 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych i spokrewnionej, w placówce opiekuńczo-wychowawczej nie przebywało i nie było umieszczone żadne dziecko. Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska oraz aby przywrócić władzę rodzicielską rodzicom, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, prowadzi się pogłębioną pracę socjalną lub na wniosek pracownika socjalnego, rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach realizując zadania z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2012 roku zatrudnił na podstawie umowy zlecenie 1 asystenta rodziny. Ilość rodzin i dzieci w rodzinach, które uzyskały tego typu wsparcie w latach 2016 – 2018 przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 1. Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018

Źródło: GOPS Stare Bogaczowice, opracowanie własne

Wykres 2. Liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2016-2018

Źródło: GOPS Stare Bogaczowice, opracowanie własne

Asystent rodziny realizując swoje zadania systematycznie współpracował z pracownikami socjalnymi, pedagogami szkolnymi, wychowawcami klas, kuratorami sądowymi, dzielnicowym, a także służbą zdrowia i innymi instytucjami niezbędnymi do prawidłowego i kompleksowego wspierania rodziny.

Wszystkie rodziny przeżywające trudności wychowawczo-opiekuńcze, trudności w pełnieniu ról społecznych otrzymują wielopłaszczyznowe, kompleksowe, wsparcie ze strony 3 pracowników socjalnych. Rodziny odpowiednio kierowane są do odpowiednich instytucji pomocowych, GOPS w Starych Bogaczowicach ściśle współpracuje ze szkołami (głównie z pedagogami szkolnymi oraz wychowawcami klas), kuratorami społecznymi i zawodowymi oraz dzielnicowym.

Problem przemocy dotyka rodzin mieszkających na terenie Gminy Stare Bogaczowice niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia kryzysu, a także problem uzależnienia od alkoholu. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w Starych Bogaczowicach. To na spotkaniach grupy roboczej przedstawiciele: Policji, oświaty, ośrodka pomocy, ochrony zdrowia wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny w Starych Bogaczowicach został powołany przez Wójta Gminy w 18 marca 2011 roku.

Wsparciem objęte zostało kilkanaście rodzin, w których została założona Niebieska Karta. W roku 2018 roku toczyło się 8 procedur Niebieskiej Karty, wśród ofiar przemocy nie było dzieci. Liczbę

prowadzonych procedur „Niebieska Karta” w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie w latach 2016-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Procedura Niebieska Karta w Gminie Stare Bogaczowice w latach 2016 – 2018

Wyszczególnienie	Rok		
	2016	2017	2018
Liczba Niebieskich Kart	12	9	8
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieska Karta	12	9	8
Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą Niebieska Karta	1	1	7

Źródło: GOPS Stare Bogaczowice, opracowanie własne

W ramach zapobiegania dysfunkcji w rodzinach, w których rodzice nadużywają alkoholu, pracownicy socjalni kierują wnioski do Gminnej Komisji Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2018 roku odbyło się 9 posiedzeń komisji, wpłynęło 8 wniosków z prośbą o podjęcie działań, wysłano 5 wezwań do osobistego zgłoszenia się na posiedzenie komisji. Komisja przygotowała 2 wnioski do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu o wydanie nakazu przymusowego leczenia odwykowego.

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej stosowania pracy socjalnej ukierunkowanej na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy gminy mogą liczyć na wsparcie psychologa, kuratora sądowego oraz instruktora terapii uzależnień w Punkcie Pomocy Rodzinie w Starych Bogaczowicach.

Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań naszego państwa jest ustanowienie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. W ramach tego programu funkcjonuje Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18-go roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności na czas jego trwania. Karta Dużej

Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, przez instytucje, które podjęły współpracę w tym zakresie. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Kartę Dużej Rodziny posiada 37 rodzin z terenu Gminy Stare Bogaczowice. Na podstawie analiz pracowników socjalnych oraz sprawozdań GOPS można zauważyć, że zwiększa się zainteresowanie uzyskaniem karty dużej rodziny.

Tabela 9. Karta Dużej Rodziny realizacja zadania w latach 2016-2018

KARTA DUŻEJ RODZINY			
Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Liczba rodzin posiadających KDR	27	32	37
Liczba rodziców	50	60	70
Liczba dzieci	87	102	117

Źródło: opracowanie własne GOPS

Z dniem 1 stycznia 2017r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”-przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie: wsparcie i towarzyszenie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem

„Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” dotyczącym możliwości wsparcia, opracowanie wspólnie z kobietą i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia, koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i rodziny, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia (na żądanie i na podstawie pisemnego upoważnienia).

Trudno jest jednoznacznie określić liczbę rodzin potrzebujących tego rodzaju wsparcia, niezbędne zasoby kadrowe i koszty realizacji zadania. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzą do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych co na pewno przyczyni się do rozwijania kierunku różnych form pomocowych.

Dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej cieszą się przedsięwzięcia organizowane przez Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Starych Bogaczowicach. Szereg pikników, koncertów, biesiad, spotkań z ciekawymi ludźmi daje możliwość wspólnego spędzania czasu z rodziną. Kółka zainteresowań organizowane w GCBK uczą dzieci organizacji czasu wolnego jak i w dużej mierze rozwijają ich zainteresowania, pasje. Analiza stanowi podstawę do określenia na jakich płaszczyznach życia rodzin należy podjąć działania, aby rodzina prawidłowo zaczęła funkcjonować i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka.

Profilaktyka rodzinna musi być rozumiana jako interdyscyplinarne działania i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny.

Bardzo ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej. Wychowanie przedszkolne w Gminie Stare Bogaczowice realizowane jest przez żłobek w Strudze oraz 2 przedszkola:

- w Starych Bogaczowicach Przedszkole Niepubliczne „Przedszkolaki Spod Trójgarbu” (liczba przedszkolaków na dzień 31 grudnia 2018r. wynosiła 45 dzieci);
- w Strudze Niepubliczne Przedszkole Struga (liczba przedszkolaków na dzień 31 grudnia 2018r. wynosiła 42 dzieci);

Edukacja szkolna w gminie realizowana jest w Szkole Podstawowej w Starych Bogaczowicach. W ramach swojej działalności, w zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym, realizują szereg działań edukacyjnych, profilaktycznych z zakresu uzależnień, wychowawczych, kształtowania prawidłowych nawyków dbania o zdrowie i bezpieczeństwo, uzupełniających brakującą wiedzę a także działań rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów. Liczba uczniów uczęszczających do Szkoły Podstawowej na dzień 31 grudnia 2018r.

wynosiła 322 dzieci, z czego 288 to uczniowie szkoły podstawowej w klasach „0” - VIII, 34 gimnazjum.

ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 dokonano analizy SWOT (polega ona na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia) Programu, który realizowany i wdrażany był w latach 2016-2018 przez Gminę Stare Bogaczowice. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➔ dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, Policji, pracowników oświaty oraz otwartość kadry na współpracę ➔ doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny (pracownicy socjalni, asystent rodziny) ➔ powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ➔ działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ➔ zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny ➔ działanie lokalnych jednostek organizacyjnych, instytucji i organizacji na rzecz lokalnego wsparcia	➔ wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów ➔ brak wolontariatu ➔ niewystarczające środki finansowe na szerszą skalę działań na rzecz rodziny ➔ bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie
SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych ➤ rosnąca świadomość społeczna ➤ wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, ➤ rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym	➤ degradacja relacji rodzinnych ➤ złożoność problemów rodzin ➤ uzależnienie członków rodzin od internetu, alkoholu ➤ wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc i agresywność

IV. DANE DOTYCZĄCE PROGRAMU

Miejsce realizacji Programu	Gmina Stare Bogaczowice
Czas realizacji Programu	Lata 2019 - 2021
Adresaci Programu	Rodziny przeżywające trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone w szczególności ubóstwem, problemem uzależnień od alkoholu, przemocą w rodzinie oraz rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.
Koordinator Programu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach
Realizatorzy/Partnerzy Programu	• Urząd Gminy Stare Bogaczowice • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Bogaczowicach • Szkoła Podstawowa w Starych Bogaczowicach • Gminne Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Starych Bogaczowicach • Zespół Interdyscyplinarny • Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • NZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego Urszula Puskarz • Parafie Rzymsko-Katolickie • Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy • Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu • Sąd Rejonowy w Wałbrzychu • Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej • Rady sołeckie z terenu gminy
Źródła finansowania Programu	Środki samorządu gminy
	Środki partnerów współrealizujących Program
	Budżet państwa
	Środki z innych źródeł zewnętrznych

V. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny:

**STWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM
I RODZINĄ W GMINIE STARE BOGACZOWICE**

Cele szczegółowe:

- wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodzin;
- usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin

PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2019 – 2021

Cele Gminnego Programu Wpierania Rodziny będą realizowane poprzez następujące działania:

L.p.	NAZWA DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	MIERNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	2019 – 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	Liczba rodzin objętych monitoringiem (szt.) Liczba dzieci objętych monitoringiem (os.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
2.	Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wsparciem asystenta rodziny	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (szt.) Liczba osób w rodzinach (szt.) Liczba dzieci w rodzinach (os.) Liczba zatrudnionych asystentów (os.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
3.	Współpraca merytoryczna z prokuraturą, sądem, policją oraz z instytucjami i osobami fizycznymi w zakresie wspierania rodziny	2019 – 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba udzielonych informacji (szt.) Liczba konsultacji (szt.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
4.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania kryzysom i wspierania rodziny (Punkt Pomocy Rodzinie)	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba udzielonych porad (szt.) Liczba konsultacji (szt.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
5.	Organizacja oraz dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych podnoszących kwalifikacje		Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba ukończonych kursów (szt.) Liczba ukończonych	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne

	pracowników w zakresie wspierania rodziny	2019 - 2021		szkoleń (szt.) Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach (os.) Liczba pracowników biorących udział w kursach (os.)	
6.	Zapewnienie wsparcia kobietom w ciąży zagrożonej, rodzinom w przypadku narodzin ciężko chorego dziecka	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wspieranych rodzin (szt.) Liczba osób w rodzinach (szt.) Liczba dzieci w rodzinach (os.) Liczba zatrudnionych asystentów (os.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
7.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin/dzieci objętych pomocą (szt.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
8.	Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach i akcjach wspierających rodzinę oraz organizacja własnych zadań wspierających rodziny z dziećmi (kursy, szkolenia, grupy samopomocowe, zajęcia integracyjne dla rodzin z dziećmi)	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, Szola Podstawowa, GCBK, GKPiPA	Liczba kampanii (szt.) Liczba kursów, szkoleń (szt) Spotkania grup samopomocowych (szt) Zajęcia integracyjne (szt)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
9.	Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	2019 - 20121	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (os.) Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka (os.) Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej (os.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
10.	Prowadzenie świetlic wiejskich (pomoc w opiece i wychowaniu dzieci)	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba placówek (szt.) Liczba uczestników (os.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne

VI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji raz w roku. Karta monitoringu (zał.1 do programu) dołączany będzie do rocznego sprawozdania Kierownika GOPS z działalności Ośrodka w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne

zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wzór rocznej karty monitoringu dla Gminnego Programu Wspierania Rodziny

KARTA MONITORINGU GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY**ZA ROK**

NAZWA DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI			
Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Liczba rodzin objętych monitoringiem (szt.)		Liczba dzieci objętych monitoringiem (os.)	
Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wsparciem asystenta rodziny	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (szt.)	Liczba osób w rodzinach (os.)	Liczba dzieci w rodzinach (os.)	Liczba zatrudnionych asystentów (os.)
Współpraca merytoryczna z prokuraturą, sądem, policją oraz z instytucjami i osobami fizycznymi w zakresie wspierania rodziny	Liczba udzielonych informacji (szt.)		Liczba konsultacji (szt.)	
Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania kryzysom i wspierania rodziny	Liczba udzielonych porad (szt.)		Liczba udzielonych konsultacji (szt.)	
Organizacja oraz dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych podnoszących kwalifikacje pracowników w zakresie wspierania rodziny	Liczba ukończonych kursów (szt.)	Liczba ukończonych szkoleń (szt.)	Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach (os.)	Liczba pracowników biorących udział w kursach (os.)
Zapewnienie wsparcia kobietom w ciąży zagrożonej, rodzinom w przypadku narodzin ciężko chorego dziecka	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (szt.)	Liczba osób w rodzinach (szt.)	Liczba dzieci w rodzinach (os.)	Liczba zatrudnionych asystentów (os.)
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.) Liczba dzieci objętych pomocą (szt.)			
Uczestnictwo w ogólnopolskich kampaniach i akcjach wspierających rodzinę oraz organizacja własnych zadań wspierających rodziny z dziećmi (kursy, szkolenia, grupy samopomocowe, zajęcia integracyjne dla rodzin z dziećmi)	Liczba kampanii (szt.), liczba kursów, szkoleń (szt), spotkania grup samopomocowych (szt.), zajęcia integracyjne (szt.)			
Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (os.)	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka (os.)	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo- wychowawczej (os.)	
Prowadzenie świetlic wiejskich (pomoc w opiece i wychowaniu dzieci)	Liczba placówek (szt.)		Liczba uczestników (os.)	

